

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

I.YAŞLILIK ŞURASI

20-22 Şubat 2019

Ankara

SONUÇ BİLDİRGESİ

İlk olarak Birleşmiş Milletler tarafından 1982 yılında Viyana’da gerçekleştirilen Dünya Yaşlanma Asamblesinde yaşlanma konusuna dikkat çekilmiştir. 20 yıl aradan sonra yaşlanma ile ilgili uluslararası politikaları belirlemek üzere 2002 yılında Madrid’de ikinci Dünya Asamblesi toplanmıştır.

Madrid’de belirlenen uluslararası yaşlanma eylem planının ilk beş yılına ilişkin değerlendirme yapmak üzere, 2007 yılında İspanya Leon’da üye ülkelerin bakan düzeyinde katılımıyla bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

Gelecek 30 yıl için aktif yaşlanma, toplumsal katılım, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, sağlıklı yaşam ve kuşaklararası dayanışma gibi konularda eylem planının belirlenmesi ve Madrid Asamblesi’nde alınan kararların uygulanma düzeyinin ortaya konulması amacıyla; 18-20 Eylül 2012 tarihlerinde Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) tarafından Viyana’da bakanlar düzeyinde toplantı yapılmıştır.

Yaşlılık konusunda gerçekleştirilen çalışmaların değerlendirilmesi, ülke deneyimlerinin paylaşılması amacıyla 2017 yılında Portekiz’de 4. Bakanlar Konferansı gerçekleştirilmiştir. Birleşmiş Milletler Yaşlanma Açık Uçlu Çalışma Grubu toplantıları üye ülkelerin katılımı ile her yıl yapılmaktadır.

Ülkemizde 2007 yılında yaşlıların ekonomik sosyal ve kültürel haklarını da içeren kapsamlı bir Ulusal Yaşlanma Eylem Planı çalışması yapılmıştır. 2011 yılında yaşlılara yönelik politikalara ve hizmetlere yön vermek üzere Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Türkiye’de 2014-2018 Kalkınma Planı çalışmaları kapsamında ilk kez Yaşlanma Özel İhtisas Komisyonu oluşturulmuş ve raporu yayımlanmıştır.

Dünyadaki ve Türkiye’deki demografik dönüşüm sürecinde yaşlı nüfusun artması, yaşlı hakları ve aktif yaşlanmaya dikkat çekmek üzere Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, 25 Eylül 2018 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda yapmış olduğu konuşmada, 2019 yılının “Yaşlılar Yılı” olarak ilan edileceğini ve bu alandaki konuların kapsamlı şekilde ele alındığı bir Yaşlılık Şûrası düzenleneceğini duyurmuştur. I. Yaşlılık Şûrası, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı himayelerinde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından 20-22 Şubat 2019 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir.

I. Yaşlılık Şûrası'nın açılışı 20 Şubat 2019 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Kongre ve Kültür Merkezi'nde Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleri ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Zehra Zümrüt SELÇUK'un katılımı ile yapılmıştır.

I. Yaşlılık Şûrası'nda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Zehra Zümrüt SELÇUK'un moderatörlüğünde Bakanların katıldıkları Dünyada Yaşlı Dostu Politikalar konulu oturum gerçekleştirilmiştir. Bu oturumda; Bangladeş Sosyal Refah Bakanı Sayın Nuruzzaman AHMED, Katar İdari Gelişim, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanı Sayın Yousuf Mohamed AL OTHMAN FAKHROO, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Zeki ÇELER, Kuzey Makedonya Çalışma ve Sosyal Politika Bakanı Sayın Mila CAROVSKA, Türkmenistan Çalışma ve Nüfusun Sosyal Korunması Bakanı Sayın Muhammetseyit SYLAPOV, Bulgaristan Çalışma ve Sosyal Politika Bakan Yardımcısı Sayın Sultanka PETROVA konuşma yapmıştır.

I. Yaşlılık Şûrası'nın Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Sayın Uzm. Dr. Orhan KOÇ başkanlığında gerçekleştirilen Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma Politikaları oturumunda Güney Kore'den Prof. Dr. Asghar ZAIDI, Türkiye'den Prof. Dr. Emine ÖZMETE, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'ndan Alanna ARMITAGE, Birleşmiş Milletler Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komitesi'nden Sabine HENNING, OECD'den Shruti SINGH ülkelerini ve kuruluşlarını temsilen sunumlarını yapmışlardır. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı Sayın Dr. Mehmet Selim BAĞLI başkanlığında düzenlenen Bakım Ekonomisi oturumuna Azerbaycan Çalışma Bakanlığı, Emekli Aylığı Bölümü Başkanı Chingiz ALIYEV, Brezilya Yaşlı Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması Genel Müdürü Antonio Fernandes Toninho COSTA, Çin İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Genel Müdürü Prof. Dr. Jin WEIGANG, Tunus Kadın, Aile, Çocuk ve Yaşlı Bakanlığı Genel Müdürü Imene BECHEIKH, Fas Aile, Dayanışma, Eşitlik ve Sosyal Gelişim Bakanlığı'ndan Fatima LAMHANI, Peru Kadın ve Savunmasız Nüfuslar Bakanlığı'ndan Elba ESPINOZA RÍOS konuşmacı olarak katılmışlardır.

I. Yaşlılık Şûrası kapsamında yurt dışından ve yurt içinden bilim insanları, uzmanlar, STK ve kamu temsilcilerinin katılımlarıyla Aktif Yaşlanma (Sağlıklı Yaşam, Toplumsal Hayata Katılım), Bakım Ekonomisi, Yaşlı Bakım Hizmetleri ve Yaşam Kalitesi, Yaşlı Hakları, Yaşlılık Ekonomisi başlıkları altında belirlenen komisyonlarda çalışmalar yürütülmüştür.

I. Yaşlılık Şûrası katılımcıları;

20-22 Şubat 2019 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilen I. Yaşlılık Şûrası'nın organizasyonundaki çok büyük desteklerinden dolayı Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na *şükranlarını ileterek,*

Yapılan konuşmaları ve sunumları ve tüm katılımcı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan katkıları *takdirle kabul ederek*;

Dünya’da, 60 yaş ve üzeri nüfusun 2030 yılında 1,4 milyara ve Türkiye’de 15 milyona ulaşacağını; genel nüfus içindeki oranının katlanarak Dünya’da %32’ye, Türkiye’de %16’ya yükseleceğini; yaşlı nüfusun genç nüfusu sayıca geçeceğini ve bu benzersiz yükselişten gelişmekte olan ülkelerin önemli ölçüde etkileneceğini *kaydederek*;

Engelliliğin görülme sıklığının yaşla doğru orantılı olarak arttığını ve birçok yaşlı kişinin engellilikten mustarip olduğunu *kabul ederek*;

Yaşlıların sosyal olarak dışlanmasının, insanlar yaşlandıkça kaynakların, hakların, malların ve hizmetlerin eksikliğini yaşamaları ve yaşlıların, nüfusun çoğunun iştirak ettiği toplumsal ilişkilere ve etkinliklere katılamaması ve bunun hem yaşlıların yaşam kalitesini hem de eşitlik ve uyumu etkilediği gerçeğini *kabul ederek*;

Rehabilitasyon ve önleyici, iyileştirici, palyatif ve bireysel bakım ihtiyaçları da dahil olmak üzere, hızla yaşlanan nüfusun giderek artan ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili konulara *odaklanarak*;

Herkes için Sürdürülebilir Şehirler ve İnsan Yerleşimleri Konusunda Quito Bildirgesi Vizyonuna istinaden, herkes için sürdürülebilir, güvenli ve erişilebilir kentsel hareketlilik için yaşa ve cinsiyete duyarlı planlama ve yatırımı teşvik eden şehirleri ve insan yerleşimlerini *öngörerek*;

Ayrıca, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin, tüm insanların özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğduğunu ve herkesin, yaş gibi herhangi bir ayırım gözetmeksizin, burada belirtilen tüm hak ve özgürlüklere sahip olduğunu yeniden *teyit ederek*;

Uluslararası toplumun, yaşlıların haklarını ve saygınlığını kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla desteklemeye ve korumaya artan ilgisini *vurgulayarak*;

Yaşlılar için uluslararası koruma aktörlerinin güçlendirilmesine münhasır yeni bir uluslararası belgeyi de içeren özel tedbirlerin daha fazla gecikmeden uygulamaya konması için çağrıda bulunan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin “Yaşlıların İnsan Hakları” konulu 2012 raporuna *atıfta bulunarak*;

Dünyanın birçok yerinde yaşlılar için ekonomik ve sosyal koşulların, küresel finansal ve ekonomik krize bağlı olarak kötüleşmesinden *endişe duyarak*;

Yoksulluk ve aşırı yoksulluk oranlarının yaşlılar arasında, özellikle yalnız yaşayan yaşlı kadınlar arasında yüksek olduğunu *endişe ile kaydederek*;

Türkiye’de çok yönlü bir yaklaşımla yaşlıların ve toplumların mevcut işlevini sürdürebilmeleri için katkı sağlayacak, yaşlılık ile ilgili politikalar ve programlara ilişkin aşağıda yer alan amaç ve hedefleri teşvik etmekte ve önermektedir:

A) AKTİF YAŞLANMA SAĞLIKLI YAŞAM

1. Yaşlılıkta sık görülen kronik hastalıkların önlenmesi, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin geliştirilmesi, yaşlıların yaşam kalitesinin iyileştirilmesi için gereken çalışmaların yapılması,
2. Aktif yaşlanma için psiko-sosyal iyilik halinin geliştirilmesi ile beslenme ve fiziksel aktiviteyi kapsayan davranışların kazandırılmasına yönelik çalışmaların yapılması,
3. Yaşlılık döneminde sağlıklı yaşamayı engelleyen bio-psiko-sosyal durum(lar) ya da engelliliğin önlenmesine yönelik eylemlerin belirlenmesi,

TOPLUMSAL HAYATA KATILIM

4. Yaşlıların toplumsal hayata tam katılımlarının sağlanması için gönüllülük, sosyal içerme, sivil topluma katılım konularında sorunların tespitine yönelik araştırmalar yapılması ve çözüme ilişkin politikalar geliştirilmesi,
5. Yaşlıların bağımsız yaşamlarının desteklenmesi için yaşam boyu öğrenme fırsatlarının oluşturulması, yeteneklerinin geliştirilmesi, böylece aktif yaşlanmanın desteklenmesi,
6. Yaşlıların toplumsal hayata daha etkin katılabilmeleri için dijital uygulamaların yaygınlaştırılması,
7. Kamuya açık alanların erişilebilir hale getirilmesi,
8. Kuşaklararası dayanışmanın desteklenmesi için faaliyetlerin planlanması,
9. Yaşlıların yeni teknolojilere uyumunu sağlamak için dijital yetkinliklerini geliştirebilecek faaliyetlerin planlanması,
10. Yaşlıların toplumsal hayata katılımlarının desteklenmesi için sosyal, kültürel, psikolojik, maddi ve manevi iyilik hallerinin korunmasının sağlanması.

B) BAKIM EKONOMİSİ

11. Toplumumuzun sosyal, kültürel, ekonomik şartları göz önünde bulundurularak; en uygun finans modeli ile bakım güvence sistemi çalışmalarının yapılması,
12. Bakım güvence sistemi kapsamında sağlık ve sosyal bakımın bütünleşik olarak planlanması ve uzun süreli bakım hizmet sunumunun sürdürülebilirliğinin sağlanması,

C) YAŞLI BAKIM HİZMETLERİ VE YAŞAM KALİTESİ

13. Uzun süreli bakım hizmetlerinden yararlanma kriterleri belirlenmesi, (günlük yaşam aktivitelerine dayalı bakıma muhtaçlık/ihtiyaçlık tanımı, evde ve kurumsal bakım hizmetlerine yönlendirilmesi vb.)
14. Bakım hizmetleri standartlarının sunulan hizmetin niteliğine göre ödeme ile ilişkilendirilmesi,
15. Bakım hizmetleri sunumunda çalışmakta olan personelin nitelik ve nicelik olarak yeterliliğinin artırılması,
16. Yaşlısına bakım veren ailelere psiko-sosyal destek, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sağlanması,
17. Evde bakım hizmetlerinde yaşlı bakımı teknolojilerinin kullanılması için yerli ve milli teknolojilerinin sektörel gelişimini destekleyecek çalışmaların yapılması,
18. Yaşlı bakım ve rehabilitasyon turizminin geliştirilmesine yönelik çalışmaların sürdürülmesi,

D) YAŞ DOSTU KENTLER ve YEREL YÖNETİMLER

19. Gönül belediyeciliği yaklaşımı ile her bölgede yaş dostu kentlerin yaygınlaştırılması,
20. Yaşlıların sunulan hizmetlere erişimini kolaylaştırmak ve daha aktif bir şekilde topluma katılmalarını desteklemek üzere yerel yönetimlerin erişilebilirlik çalışmalarını yaygınlaştırmalarının teşvik edilmesi,

E) YAŞLI HAKLARI

21. Kırılgan bir nüfus grubu olarak yaşlı bireylerin, insan haklarından yararlanmalarını sağlayacak pozitif uygulamaların geliştirilmesine yönelik destek sağlanması,
22. Yaşlı ihmal ve istismarı, yaşlı ayrımcılığı ile ilgili toplumda farkındalık çalışmalarının yürütülmesi,
23. Yaşlı haklarına yönelik iyileştirici mevzuat çalışmalarının yapılması,

F) YAŞLILIK EKONOMİSİ

24. Yaşlı işgücünün sürdürülebilir istihdamının desteklenmesi, işgücü piyasasının talep ettiği becerilerin korunması ve kazandırılması için programların uygulanması,
25. Yaşlı işgücünün, daha uzun süre verimli bir şekilde çalışma hayatına aktif katılımını sağlamak için özel hizmetler ve uygulamalar geliştirilmesi,

26. Gelir güvenliği ve yoksulluk ile mücadele kapsamında üretici ve tüketici olarak, sayıları gün geçtikçe artan yaşlı nüfusun “gümüş ekonomi” bağlamında dikkate alınması.